

tudi tam.

Na Vodnikovem domu smo skrbeli za dobre stike in se tudi pozanimali o vsem, kar so obiskovalci, oskrbnice in drugi vedeli o jami. Zanimivih zgodb ne manjka. Morda je še najboljša tista o mačku, ki je padel v jamo in nato prišel ven v Vojah. Bojda le delno shiran (po jami do koščic obranih netopirjev ne manjka). Domačini znajo tudi povedati o dimu, ki se je valil iz jame, ko so spodaj fužinarji zakurili ob nekem spodmolu ... Nismo ga še našli.

Jure Bevc

RAZISKAVE V ROMEU V LETU 2018

V letu 2018 smo v Romea izvedli trinajst akcij, začeli pa smo 30. 6., ko se je snežna odeja na Pokljuki končno nekoliko umaknila. Na prvi akciji sva z Matijem opremila jamo do mesta, kjer je naslednji dan, 1. julija, številčna ekipa v zasedbi Matic, Špela, Lojze, Ester, David, Nika in Vid premagala ožino s prepihom na dnu jame. Razen tega, da so menda opravljali malo potrebo kar en drugemu za vrat, večjih zapletov ni bilo. Prebili so se do vrha brezna, a niso imeli pripomočkov, da bi ga opremili.

Že en teden kasneje sva se v jamo podala s Špelo. Opremila in izmerila sva brezno Ladjica do globine -120 m in prišla v 30 metrov dolg Drseči meander, ki se je končal z novo stopnjo. Tam sva se obrnila, saj nisva imela več vrvi.

Šest dni kasneje, 14. 7., je sledila nova akcija. Tokrat so bili v jami Uroš, Vid in Lojze, ki so opremili stopnje, ki sledijo Drsečemu meandru, do Pretinovega brezna. Na tej akciji so se pokazali zametki dejstva, da se jama nikakor ne pusti izmeriti. Detajli so šli že v pozabo, a meritve so morale počakati eno od naslednjih akcij.

Prva taka je bila spet naslednji vikend. V jami smo bili Beki, Lojze, Matija, Vid in jaz. Opremila smo Pretinovo brezno, ki ga je prejšnja ekipa razopremila, in se prebili do dvorane, ki se zdaj imenuje Meditacija. Lojze se je zaril nekam med bloke na dnu Meditacije, čez nekaj časa smo ga zaslišali, kako nas obupano sprašuje za napotke. Sam sem se odpravil v meander, ki iz Meditacije vodi proti jugovzhodu. Obrnil sem se na točki, kjer sem presodil, da je tveganje za nepovratek preveliko, in okrepljeni z vrvjo in več pari rok smo šli nazaj. Tačas je Beki ostala v dvorani, kjer naj bi skuhalo juho. A brez vžigalnika se gorilnik težko prižge, zato se je odločila, da bo meditirala. Preostanek ekipe je tačas opremil meander tam, kjer sem se prej obrnil, se

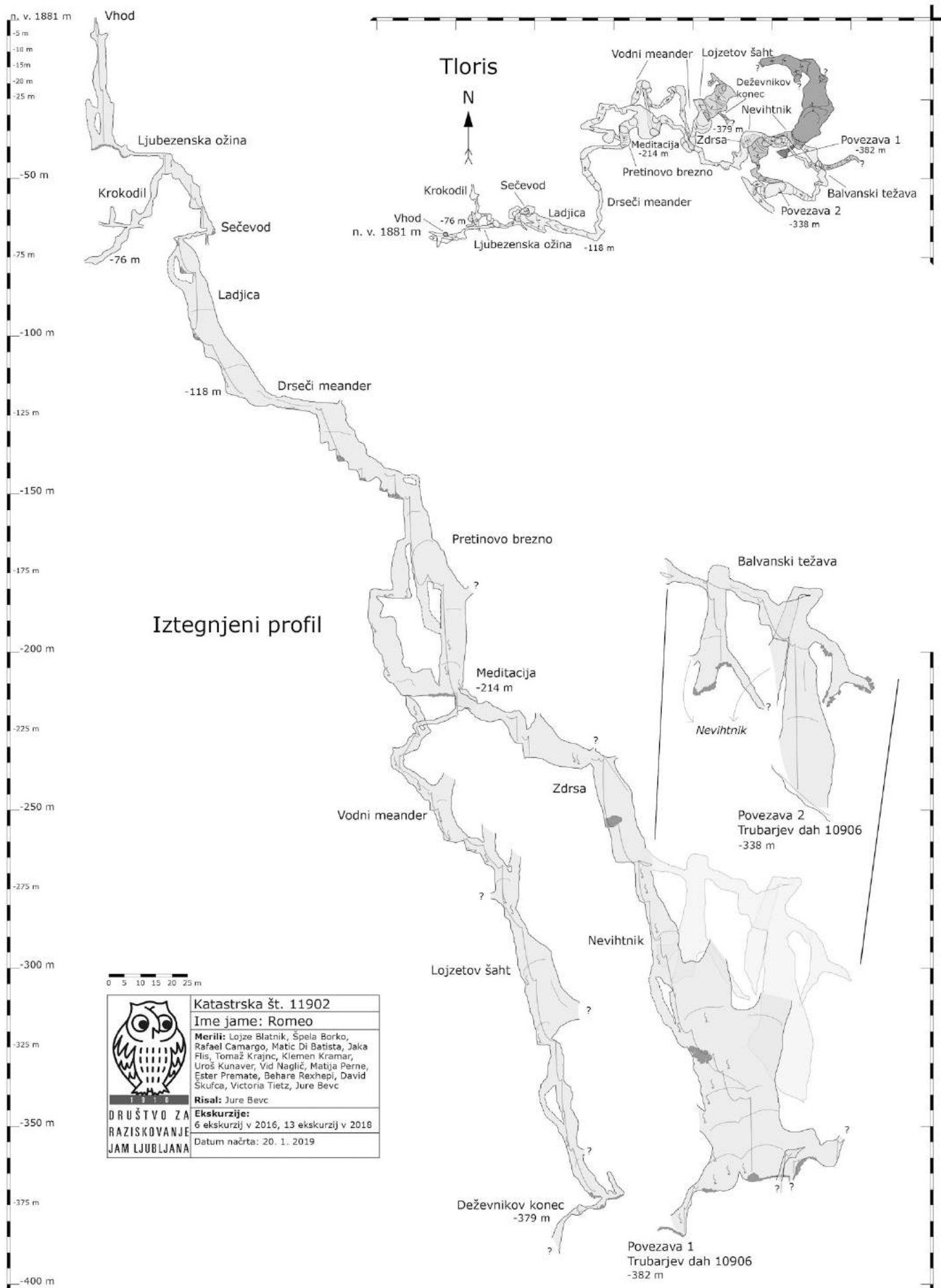
Brezno na Toscu nam je v letu 2018 navrglo kar nekaj metrov. Sedaj je jama dolga 1773 m in globoka 581 m. Zaradi svoje lege in smeri spodnjih delov je precej zanimiva, saj je zelo možno, da vodi do izvirov v zatrepu doline Voje. Preprih pa obeta, da obstaja tudi kak suh prehod. Po drugi strani pa je jama postala precej zahtevna, saj ima veliko dolgih in ozkih meandrov, ki pijejo energijo že na poti navzdol. Prostora za bivak pa kar ni in ni. Morda bomo uspeli izvesti še nekaj akcij na konec jame brez njega, a bo ne za dolgo, če bo trend nabiranja rovov enak.

spustil do dna in nadaljeval pohod vse do tektonske Zdrse, kjer nismo imeli več vrvi, da bi opremili naslednje brezno. Ko smo navdušeno metali kamne v brezno, ki se je odprlo pod Zdrso, se nam je zdelo, da padajo nekam v vodo. Šli smo ven in sporočili v dolino: Romeo gre naprej! Tokrat jame nismo izmerili, ker dlančnik ni želel sodelovati pri merjenju.

Do sredine avgusta je zaradi tabora na Kaninu v jami vladalo zatišje pred nevihto. Verjetno najbolj adrenalinska akcija v Romea do sedaj je potekala 11. avgusta, ko so se v jamo podali Diba, Špela in Vid. Opremila so brezno pod Zdrso, prišli do police, kjer jim je zmanjkalo vrvi in jamo celo izmerili. Na Pokljuki je bilo tisti dan napovedano precej slabo vreme, a ker v poključkih jamah razen mokrih nahrbtnikov to do tedaj ni predstavljalo večjih ovir, so se v času nevihte znašli sredi brezen. Iz jame so odnesli celo, a malenkost bolj mokro kožo, novo brezno pa poimenovali Nevihtnik. Ko so s police metali kamne v brezno, so menda slišali kovinski zvok, ki bi lahko pomenil le dvoje – ali bomo prišli v Trubarja ali pa je imela celotna ekipa prisluhe. Morda celo oboje?

Na dan, ko naj bi se Marija teleportirala v nebesa, je bila vremenska napoved lepša. 15. avgusta smo tako Garmin, Lojze in jaz šli opremit brezno do konca in pogledat, ali smo morda res prišli v Sistem poključkega grebena. Po nekaj težavah z opremljanjem – po delih brezna namreč kar intenzivno kaplja - smo uspešno prišli brezno do dna, na -365 m. Dno je sestavljeno iz dveh delov. Prvi, v katerega smo se tudi najprej spustili, je popolnoma suh. Sredi dna je okrog pet metrov visoka pregrada, na drugi strani pa je vse mokro. Tja je Garmin poslal Lojzeta, saj vrvi iz Trubarja v prvem delu nismo našli. In Lojze je res prišel do vrvi. Izkazalo se je, da smo prišli nad plezarijo v

Romeo

skrajni točki Podstrešja v Trubarju, kjer se je takratni plezalni ekipi zdelo premokro, da bi nadaljevali podvig. Razumljivo. Izkazalo se je tudi, da je imela prejšnja ekipa prisluhe, saj kamen na pritrdišče ne bi mogel pasti – le-to je namreč pod streho. Tudi tokrat smo jamo uspešno izmerili, z Lojzetom pa sva se spustila tudi v brezna v suhem delu jame. V enem se je kamen odbijal 10 sekund, v drugem menda tudi, našli pa smo tudi okno tik nad dnom suhega dela brezna s Povezavo 1.

Ker je v jami ostalo končno, a vseeno veliko število nepregledanih odcepov, se s povezavo raziskave niso ustavile. 30. 9. smo tako šli v suhi del Povezave 1 plezat do okna. Ekipo smo sestavljali Flis, Lojze in jaz. Lojze je prvič tehnično plezal in se učil uporabljati Pulse, Flis ga je varoval, jaz pa sem šel po vodo, kar je vključevalo kar nekaj akrobacij. Splezanega nismo izmerili, ker nismo imeli merilcev. Zakaj jih nismo imeli pa je vprašanje, vredno filozofske razprave. Splezan rov gre naprej navzgor, je pa precej ozek. Malo smo tudi preopremljali.

Ker nam je kaninske načrte za prvega novembra prekrizalo vreme, smo šli 31. 10. znova v Romea v nekoliko številčnejši zasedbi. Prekopicevali smo se Lojze, Matija, Diba, Špela, Garmin, Klemen in jaz. Nevihtnik je bil premoker, da bi lahko izmerili dele, splezane prejšnjič. Zato smo se podali v odcepe v Meditaciji in tik nad Nevihtnikom. V Meditaciji sta Lojze in Matija hrabro prečkala slapove in odkrila Vodni meander. Špela in Klemen sta nekoliko manj hrabro izmerila samo del do prvega slapu, potem pa sta se odločila, da se ne želita podhladiti. Zato sta odšla do preostanka ekipe, ki je tačas opremljala nove dele nad Nevihtnikom. Našli smo brezno, ki se prevesi nazaj v Nevihtnik, na drugi strani preozko razpoko, na vrhu pa sem se zavihтел na polico, ki nas je vodila do prostora s še enim ogromnim breznom. Na dnu tega smo ugotovili, da smo spet prišli v Trubarja, okrog 30 metrov nad Povezavo 1. Izmerili smo narejeno in zaključili akcijo.

3. 11. smo bili spet. David, Ester in Lojze so šli preverit okno v Pretinovem breznu (se poveže v Meditacijo), Beki in jaz pa sva preverila nekaj vprašajev nad Povezavo 2. Enega sva odčrtala in začela plezarijo proti dvema oknoma nad povezovalnim breznom. Dohitel naju je še Lojze, ki je prinesel merilce, a nismo imeli česa izmeriti. Ven smo šli popolnoma lahki, saj smo v jami pustili tudi mašino. Že naslednji dan sta šla v Romea namreč Špela in Diba, ki sta dokončala plezarijo prejšnjega dne. Vse se jima je povežalo v že znane dele jame, tako da sta ta del jame razopremila.

Zadnji dve lanski akciji v Romea sta potekali v decembru.

Prvega smo šli Lojze, Garmin in jaz v Vodni meander. Spet smo imeli težave z merilci (v jamo smo odnesli dlančnik, ne pa tudi baterije zanj), a smo imeli s seboj vsak svoj telefon in smo po nekaj motoviljenja z modrimi zobmi in aplikacijami, ki niso bile dobro stestirane, meritve lahko sproti prenašali v TopoDroid. Izmerili smo Vodni meander do večjega brezna, v katerega se prevesi, vode pa je bilo precej manj kot takrat, ko sta v teh delih plavala Matija in Lojze. Z Lojzetom sva se spustila še nekoliko nižje do police in metala kamne v praznino, Garmin pa se je že prej odločil, da ima jame dovolj in se je odpravil proti izhodu.

9. 12. smo bili v jami Flis, Garmin in jaz. Spustili smo se v brezno pod polico, kjer sva se z Lojzetom ustavila na prejšnji akciji. Garmin je imel nekaj pripomb na opremljanje, zato se ta del jame imenuje Lojzetov šaht. Moram pripomniti, da je Lojze na prejšnji akciji opremljal skrajno herojsko in da so nekatera pritrdišča narejena na mestih, kjer jih ne bi smelo biti mogoče zavrtati. Na dnu brezna nas je čakal spran podor, za katerim smo z nekaj sreče našli ozko nadaljevanje (-380 m), iz koder piha – in živega deževnika. Skupaj z deževnikom smo se dvignili nazaj do police, se zanihali še eno nadstropje višje in našli še eno brezno. Romeo tako še ni povedal zadnje besede. Žal pa je odklenalo deževniku, ki je sicer preživel transport iz jame, vožnjo z avtom in eno noč na Tržaški, a se je nespametno odločil za potop v Žubrovko. Je imel pa vsaj zanimivo življenjsko zgodbo.

Na akcijah je sodelovalo 14 jamarjev (Lojze Blatnik, Špela Borko, Matic Di Batista, Jaka Flis, Tomaž Krajnc, Klemen Kramar, Uroš Kunaver, Vid Naglič, Matija Perne, Nika Pišek, Ester Premate, Behare Rexhepi, David Škufca in Jure Bevc), ki smo skupno zbrali kar 48 človek vstopov. Romeo je po novem dolg 1220 in globok 382 metrov in ima še veliko nepregledanih vprašajev, zato se bodo raziskave v njem nadaljevale tudi v letu 2019.

Avtor članka v Romeu (foto: osebni arhiv).